

European
Commission

Kształcenie i szkolenie 2020

Najważniejsze wnioski z posiedzeń grup roboczych ET 2020 odbytych w latach 2016–2017

Przedmowa

Radzimy sobie najlepiej, gdy uczymy się od siebie nawzajem, i osiągamy więcej, gdy współpracujemy. Grupy robocze, które pomagają we wdrażaniu strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), nie tylko zapewniają forum do dyskusji i wymiany najlepszych praktyk między ekspertami w obszarze kształcenia w całej Europie, ale dostarczają również pomysłów, które bezpośrednio wpływają na europejską politykę w tej dziedzinie. Mówiąc najprościej, chodzi o wdrażanie innowacji w kształceniu w praktyce. Od pierwszych dyskusji dotyczących SELFIE, narzędzia do autorefleksji służącego wspieraniu szkół w wykorzystywaniu technologii cyfrowych, po szeroki zakres europejskiego obszaru edukacji i jego wkład w zapewnianie wysokiej jakości edukacji włączającej dla wszystkich grupy robocze ET 2020 wykraczają w swoich działaniach poza refleksje i dialog: kształtują politykę, wpływają na zmiany i pomagają w tworzeniu sprawiedliwych systemów kształcenia w całej Europie.

W latach 2016–2017 zakres wiedzy eksperckiej w obszarze kształcenia, różnorodności tematycznej i osiągniętych rezultatów był ogromny. Sześć grup roboczych, w których skład wchodzi ponad 400 ekspertów z 28 państw członkowskich UE, innych krajów uczestniczących, ekspertów reprezentujących zainteresowane strony i organizacje międzynarodowe, podjęło współpracę, aby określić zarówno szanse, jak i wyzwania dla systemów kształcenia, nauczycieli i osób uczących się.

Obecny cykl prac (lipiec 2018 r. – czerwiec 2020 r.) jest ostatnim cyklem objętym ramami europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020). Patrząc w przyszłość, często warto poświęcić chwilę i spojrzeć wstecz. Tematyczny charakter grup roboczych ewoluował, aby lepiej odzwierciedlać obecne wyzwania społeczne, takie jak transformacja cyfrowa, polaryzacja polityki i wzrost ekstremizmu oraz coraz większe znaczenie uczenia się przez całe życie.

Zachęcam do czerpania inspiracji z działań i dobrych praktyk udostępnionych w latach 2016–2017 i wierzę, że w nadchodzących latach zainteresowanie działalnością grup roboczych ET 2020 będzie nadal duże.

Tibor Navracsics

Europejski komisarz ds. edukacji, kultury, młodzieży i sportu

Styczeń 2019 r.

Spis treści

GRUPA ROBOCZA DS. SZKÓŁ.....	5
GRUPA ROBOCZA DS. MODERNIZACJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	9
GRUPA ROBOCZA DS. KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO (VET); UCZENIE SIĘ OPARTE NA PRACY / PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI I OSÓB PROWADZĄCYCH SZKOLENIA	11
GRUPA ROBOCZA DS. KSZTAŁCENIA DOROSŁYCH.....	13
GRUPA ROBOCZA DS. UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI CYFROWYCH	16
GRUPA ROBOCZA W SPRAWIE PROMOWANIA – POPRZEZ EDUKACJĘ – POSTAW OBYWATELSKICH ORAZ WSPÓLNYCH WARTOŚCI, KTÓRYMI SĄ WOLNOŚĆ, TOLERANCJA I NIEDYSKRIMINACJA.....	19

Wnioski przedstawione w niniejszym dokumencie zostały opracowane przez Komisję we współpracy z członkami grup roboczych. Zawarte w nim informacje mogą nie odzwierciedlać stanowiska Komisji ani państw członkowskich. Ich celem jest podsumowanie najważniejszych wniosków nieformalnej pracy grup roboczych. Niniejszy dokument zawiera dodatkowe informacje na temat wyników pracy. Jest on przeznaczony dla decydentów oraz wszystkich osób zainteresowanych europejską współpracą w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

Więcej informacji na temat wyników prac grup roboczych można znaleźć pod adresem:
http://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_pl

Grupy robocze ET 2020, składające się z ponad 400 ekspertów z organów administracji państw członkowskich i innych zainteresowanych stron, stanowią jeden z głównych składników **zestawu narzędzi** strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020). **Ucząc się od siebie i wskazując dobre praktyki, udzielają Komisji Europejskiej porad i dostarczają wiedzy eksperckiej** w zakresie przygotowywania wniosków ustawodawczych i inicjatyw politycznych oraz wspierają państwa członkowskie w sprostaniu najważniejszym wyzwaniom związanym z ich systemami kształcenia i szkolenia oraz realizacji wspólnych priorytetów uzgodnionych na szczeblu europejskim. W latach 2016–2017 działało **sześć grup roboczych ET 2020**.

Grupa robocza ds. szkół zajmowała się szerszym zagadnieniem szkół jako organizacji uczących się oraz stanowiących część zintegrowanego systemu kształcenia. Grupa robocza opracowała nowy pakiet wytycznych oraz przykładów realizowanych polityk poświęcony badaniu możliwości wprowadzania trwałych zmian systemowych, w szczególności w obszarze: zapewniania jakości; ciągłości i przemiany w rozwoju ucznia; nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły; oraz sieci w szkolnictwie.

Grupa robocza ds. modernizacji szkolnictwa wyższego prowadziła działania następcze w związku z priorytetami określonymi w „[Planie modernizacji](#)”¹ z 2011 r. i „[Odnowionym programie dla szkolnictwa wyższego](#)” z 2017 r.² Duża część prac dotyczyła sprawiedliwości, jakości i adekwatności nauczania i uczenia się; rozwoju regionalnego i innowacji; oraz finansowania, zarządzania i kultury jakości. Dwa wyniki prac tej grupy obejmują „Kompedium polityki dotyczącej szkolnictwa wyższego” oraz wnioski w zakresie polityki z działań w ramach partnerskiego uczenia się.

Grupa robocza ds. kształcenia i szkolenia zawodowego opracowała dwanaście wskazówek politycznych dotyczących czterech zagadnień: (i) określenia ról i obowiązków nauczycieli i osób prowadzących szkolenia w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego; (ii) poprawy doskonalenia zawodowego nauczycieli i osób prowadzących szkolenia; (iii) przygotowania nauczycieli i osób prowadzących szkolenia do najważniejszych wyzwań; (iv) propagowania współpracy w celu wspierania pracy nauczycieli i osób prowadzących szkolenia.

Grupa robocza opracowała również animowany film i infografikę, aby propagować swoją pracę.

Na podstawie działań w ramach partnerskiego uczenia się **grupa robocza ds. kształcenia dorosłych** opracowała najważniejsze informacje i zalecenia polityczne w celu podniesienia podstawowych i średnich kwalifikacji osób dorosłych. Grupa robocza opracowała również wykaz krajowych polityk w zakresie kształcenia dorosłych w miejscu pracy, w którym zgromadzono porównywalne informacje na poziomie krajowym oraz wskazano interesujące podejścia polityczne poszczególnych państw.

Grupa robocza ds. umiejętności i kompetencji cyfrowych poświęciła znaczną część swojej pracy pedagogice cyfrowej, całościowemu podejściu do digitalizacji w kształceniu oraz szkoleniu nauczycieli w zakresie edukacji cyfrowej i kompetencji informatycznych nauczycieli. Działania w ramach grupy uwzględniono również

¹ Modernizacja unijnego szkolnictwa wyższego – COM(2011) 567.

² Komunikat dotyczący odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego – COM(2017) 247.

w bieżących pracach związanych z SELFIE, Planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej oraz konferencją pt. „Educate to Create: From Digital Consumers to Digital Creators” [„Kształcić, by nauczyć tworzyć: od odbiorcy do twórcy treści cyfrowych”] zorganizowaną przez bułgarską prezydencję Rady Unii Europejskiej.

Grupa robocza ds. promowania – poprzez edukację – poczucia obywatelstwa oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja

skoncentrowała się na czterech zagadnieniach z deklaracji paryskiej z 2015 r. (tj. krytycznym myśleniu i umiejętnościach korzystania z mediów, kompetencjach społecznych i obywatelskich, kształceniu defaworyzowanych osób uczących się oraz dialogu międzykulturowym). Grupa ta wniosła wkład w opracowanie internetowego kompendium dobrych praktyk w dziedzinie kształcenia i szkolenia, elementów ram polityki, a jej wiedzę ekspercką bezpośrednio uwzględniono w zaleceniu Rady z 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania.

GRUPA ROBOCZA DS. SZKÓŁ

Praca tej grupy roboczej polegała na udzieleniu wsparcia państwom w ich wysiłkach na rzecz doskonalenia oświaty dzięki rozwojowi polityki oświatowej przez partnerskie uczenie się i wymianę dobrych praktyk.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- **zarządzenie systemami oświaty** i to, w jaki sposób systemy mogą stawić czoła poważnym wyzwaniom związanym z jakością i sprawiedliwością w celu dążenia do uzyskania lepszych efektów uczenia się przez wszystkie osoby młode;
- propagowanie koncepcji **szkoły jako organizacji uczącej się działającej w ramach systemu szkolnictwa będącego zintegrowanym systemem kształcenia**, opartym na przekonaniu, że decydenci i inne zainteresowane strony mają umiejętność skutecznej współpracy na rzecz wspólnych celów i wprowadzania pozytywnych zmian na podstawie dowodów, refleksji, wspólnej praktyki oraz przez zapewnienie trwałości reformy polityki.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- nowy pakiet wytycznych oraz przykładów realizowanych polityk poświęcony badaniu możliwości wprowadzania trwałych zmian systemowych, w szczególności w obszarze: **zapewniania jakości; ciągłości i przemiany w rozwoju ucznia; nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły;** oraz **sieci** w szkolnictwie.

Więcej szczegółów

Propagowanie wyższej jakości przez zrównoważone innowacje i włączenie społeczne

W 2017 r. europejscy ministrowie edukacji podkreślili potrzebę stosowania nowoczesnego podejścia do nauczania, uczenia się i zarządzania systemami szkolnictwa w celu wspierania szkół w reagowaniu na zmieniające się potrzeby edukacyjne osób uczących się, społeczeństw i rynku pracy. Grupa robocza ET 2020 ds. szkół (działająca w latach 2016–2018) otrzymała zadanie polegające na opracowaniu pomysłów oraz wymianie strategii i praktyk stosowanych w państwach UE, które pomagają im w sprostaniu wyzwaniom w systemie oświaty dzięki propagowaniu wyższej jakości przez zrównoważone innowacje i włączenie społeczne.

Grupa robocza ma na celu wspieranie państw członkowskich w zwiększaniu możliwości szkolnictwa w zakresie wprowadzania trwałych zmian systemowych. Grupa przedstawia wizję systemów szkolnictwa, która może pomóc w określeniu wspólnych wartości w ramach europejskiego obszaru edukacji. Proces partnerskiego uczenia się, który stanowił podstawę tych prac, sprawia, że wizja ta jest bliższa wszystkim państwom

i możliwa do zastosowania przez wszystkie systemy edukacji, przy jednoczesnym uznaniu ich różnorodności i wysokiego stopnia złożoności.

Prace koncentrowały się na czterech głównych obszarach zarządzania (opisanych w sprawozdaniach tematycznych wymienionych na następnej stronie), w których określono wytyczne dla opracowywania polityki w kontekście najnowszych wyników badań i zmieniających się środowisk szkolnictwa. Obszary te przedstawiono bardziej szczegółowo za pomocą konkretnych przykładów z państw w celu przeprowadzenia krytycznej refleksji na temat stosowania różnych podejść w praktyce oraz na temat rezultatów stosowania takich podejść.

Główne założenia podsumowano w sprawozdaniu końcowym pt. „**European ideas for better learning: the governance of school education systems**” [„**Europejskie pomysły na lepsze uczenie się: zarządzanie systemami szkolnictwa**”], gdzie opisano kompleksowe podejście do zarządzania, do którego powinny dążyć systemy szkolnictwa. W sprawozdaniu sprecyzowano również koncepcję *szkoły jako organizacji uczącej się* działającej w ramach *systemu szkolnictwa będącego zintegrowanym systemem kształcenia*. Takie rozumienie zarządzania oraz związanych z nim wyzwań i możliwości przedstawiono w poniższych punktach, do których rozważenia zachęca się decydentów.

Główne przesłania polityczne:

- **przejrzysta wizja jakości** w kształceniu o **wspólnych wartościach** dotyczących rozwoju szkół, nauczycieli i osób uczących się;
- ukierunkowane na osobę uczącą się podejście do podejmowania decyzji w celu tworzenia **znaczących doświadczeń w zakresie uczenia się i środowisk uczenia się**, które przyczyniają się do całościowego rozwoju dziecka;
- **oparte na współpracy** procesy decyzyjne obejmujące oparte na zaufaniu i wsparciu dialog wielu zainteresowanych stron na wszystkich poziomach systemu oraz zwiększenie **poczucia przynależności, odpowiedzialności i rozliczalności**;
- rozwój szkół jako **organizacji uczących się**, które wspierają skuteczne podejmowanie decyzji i tworzą kontekst dla procesu badawczego i **ciągłego rozwoju** na szczeblu lokalnym;
- polityka wspierająca wysoce **kompetentne i cieszące się zaufaniem społeczności zawodowe**, w ramach której uznaje się nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły za głównych inicjatorów zmian, propagujących wspólne przywództwo, współpracę i innowację oraz inwestowanie w budowanie zdolności, które będą stanowić motywację do ich dalszego rozwoju w celu zapewnienia wysokiej **jakości nauczania i uczenia się**;
- generowanie i wykorzystywanie różnych **rodzajów danych** w różnych częściach systemu, co może pomóc w lepszym określeniu mocnych stron i obszarów wymagających poprawy;
- kształtowanie strategii politycznych we **właściwym czasie**, co oznacza, że stanowią one bezpośrednią odpowiedź na zmieniające się potrzeby w całym systemie, obejmują ukierunkowane procesy realizacji o odpowiednim czasie trwania oraz są

spójne z innymi aktualnymi strategiami politycznymi, na rzecz trwałej i ponawianej zmiany.

W sprawozdaniu końcowym zebrano również cztery sprawozdania tematyczne dotyczące:

1. **zapewniania jakości na rzecz rozwoju szkoły:** sposobów usprawnienia współdziałania mechanizmów zewnętrznych i wewnętrznych szkół (tj. narzędzi i procesów)
2. **ciągłości i przemiany w rozwoju ucznia:** sposobów zapewnienia wystarczająco elastycznych ścieżek uczenia się oraz warunków zapewnienia odpowiednich wytycznych i wsparcia
3. **nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły jako organizacji uczącej się:** polityki, które promują i wspierają współpracę nauczycieli, autonomię i rozproszone przywództwo w ramach profesjonalnych społeczności uczących się
4. **sieci na rzecz uczenia się i rozwoju całego systemu szkolnictwa:** głębsze zrozumienie celów i charakteru sieci na rzecz innowacji i wdrażania oraz udział zainteresowanych podmiotów na wielu poziomach.

Więcej informacji

Pakiet wszystkich wyników, w tym krótki film wideo, dostępny jest pod adresem – <https://www.schooleducationgateway.eu/pl/pub/resources/governance-of-school-edu.htm>

GRUPA ROBOCZA DS. MODERNIZACJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Celem tej grupy roboczej jest przeprowadzenie działań następczych w związku z priorytetami określonymi w „[Planie modernizacji](#)”³ z 2011 r. i „[Odnowionym programie dla szkolnictwa wyższego](#)” z 2017 r. oraz dokonanie ich przeglądu⁴. Tematy, którymi zajmowała się grupa robocza, są zgodne z jej pierwotnym mandatem. W komunikacie dotyczącym odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego oraz [zaleceniu Rady dotyczącym monitorowania losów absolwentów](#)⁵ odzwierciedlono wyniki działań prowadzonych od 2012 r. w ramach tej grupy roboczej oraz poprzedzających ją grup.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- sprawiedliwość, jakość i adekwatność nauczania i uczenia się,
- rozwój regionalny i innowacje,
- finansowanie, zarządzanie i kultura jakości.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- internetowe „Kompedium polityki szkolnictwa wyższego”, w którym przedstawiono postępy poczynione w krajowych systemach szkolnictwa wyższego,
- wnioski w zakresie polityki z działań w ramach partnerskiego uczenia się.

Więcej szczegółów

Sprawiedliwość, jakość i adekwatność uczenia się i nauczania

W kontekście szybko zachodzących zmian w społeczeństwie i na rynku pracy grupa robocza skoncentrowała się na równości, jakości i adekwatności szkolnictwa wyższego, w tym na uczeniu się i nauczaniu oraz umiejętnościach, których potrzebują studenci. Na podstawie swoich wcześniejszych prac dotyczących dostępu do kształcenia wyższego i jego ukończenia grupa robocza zbadała szereg aspektów nauczania i uczenia się.

Grupa robocza podkreśliła, że systemy szkolnictwa wyższego muszą dostosować się do nowych realiów, oraz zachęciła państwa i ich instytucje szkolnictwa wyższego do przygotowywania obywateli do zmieniających się rynków pracy i aktywności obywatelskiej w bardziej zróżnicowanych, mobilnych, cyfrowych i globalnych społeczeństwach, w których istnieje duże zapotrzebowanie na absolwentów o „t-kształtnym” profilu umiejętności, którzy pogłębiają wiedzę z konkretnej dziedziny, a także posiadają umiejętności przekrojowe.

Główne przesłania polityczne:

- systemy szkolnictwa wyższego muszą działać tak, aby populacja studentów rozpoczynających, kontynuujących i kończących kształcenie na poziomie wyższym

³ Modernizacja unijnego szkolnictwa wyższego – COM(2011) 567.

⁴ Komunikat dotyczący odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego – COM(2017) 247.

⁵ Zalecenie Rady dotyczące monitorowania losów absolwentów – COM(2017) 249.

odzwierciedlała różnorodność i zróżnicowanie społeczne całej populacji, w tym nowo przybyłych migrantów. Podkreśla to potrzebę współpracy w całym systemie edukacji, jak również z zewnętrznymi zainteresowanymi stronami;

– strategii rekrutacji muszą otwierać możliwości przed osobami uczącymi się pochodzącymi się z różnych środowisk. Władze mogą pomóc instytucjom szkolnictwa wyższego w gwarantowaniu sprawiedliwego dostępu do kształcenia (dzięki specjalnym ścieżkom, alternatywnym drogom dostępu i partnerstwom lokalnych) przez opracowanie strategii i zachęt, monitorowanie postępów oraz ocenę skutków;

– wsparcie akademickie, społeczne i finansowe, w połączeniu z monitorowaniem postępów studentów i wspierającą wczesną interwencją, ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia liczby osób z wyższym wykształceniem;

– skuteczne strategie skupiają się na kształceniu ukierunkowanym na studenta oraz poprawie jego doświadczeń i efektów uczenia się przez tworzenie powiązań między szkolnictwem wyższym a światem zewnętrznym i przygotowanie zaangażowanych obywateli;

– umożliwienie nauczycielom rozwijania umiejętności pedagogicznych w trakcie całej kariery zawodowej oraz zwiększenie równowagi między badaniami a nauczaniem to główne sposoby na poprawę w zakresie uczenia się i nauczania. Docenienie wysokiej jakości nauczania i wynagrodzenie za nią wymaga przeprowadzenia reform w zakresie obciążenia pracą i przydzielanego czasu, systemów wynagradzania i formalnego uznania znaczenia, jakie ma nauczanie.

Rozwój regionalny i innowacje

W kontekście rosnących oczekiwań, aby instytucje szkolnictwa wyższego pobudzały rozwój społeczno-gospodarczy, oraz w celu wykazania ich ogólnej wartości, wnoszonego przez nie wkładu oraz korzyści płynących dla gospodarki i społeczeństw grupa robocza zbadała, w jaki sposób instytucje mogą odgrywać swoją rolę w zakresie rozwoju i innowacji na różnych szczeblach i na różne sposoby w zależności od lokalnego lub krajowego kontekstu, ram politycznych czy zdolności instytucjonalnych i zarządzania. Korzystając z inteligentnej specjalizacji i innych istotnych strategii i źródeł finansowania, władze mogą zachęcać instytucje szkolnictwa wyższego i zainteresowane strony do określania wspólnych priorytetów i działania na rzecz ich realizacji przez dostosowanie oferty edukacyjnej do rozwoju regionalnego i innowacji w celu zaspokojenia potrzeb i wykorzystania możliwości odnośnych regionów.

Główne przesłania polityczne:

– aby instytucje szkolnictwa wyższego i odnośne regiony były konkurencyjne w skali światowej, konieczne jest wsparcie lokalnych i regionalnych innowacji dzięki współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego, organami publicznymi, lokalnymi przedsiębiorstwami i społeczeństwem obywatelskim;

– władze mogą zwiększyć długoterminowe zaangażowanie i odpowiedzialność instytucji szkolnictwa wyższego w zakresie zaangażowania regionalnego, zachęcając je do udziału w opracowywaniu i wdrażaniu strategii regionalnych i miejskich za pomocą różnych narzędzi, takich jak umowy w sprawie wyników;

– jeżeli chodzi o podejście systemowe, opracowanie nadrzędnej wizji i strategii dotyczącej roli instytucji szkolnictwa wyższego w rozwoju regionalnym i innowacjach może zapewnić spójność między obszarami polityki krajowej (kształceniem, rozwojem regionalnym i innowacjami, przemysłem i rozwojem regionalnym) przez koordynację priorytetów, zasobów i strategii w dziedzinie rozwoju regionalnego i innowacji regionalnych;

- mobilność między instytucjami szkolnictwa wyższego i pracodawcami (w sektorze publicznym i prywatnym oraz sektorze społeczeństwa obywatelskiego) stanowi skuteczne narzędzie wymiany wiedzy i innowacji z organizacjami branżowymi i innymi organizacjami oraz może angażować uczestników na wszystkich szczeblach. Stowarzyszenia branżowe i izby handlowe mogą pomóc w określeniu potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw, które dominują w większości gospodarek regionalnych;
- wykorzystanie miasta/regionu jako laboratorium do celów angażowania społeczności studentów oraz uczenia się opartego na pracy może stanowić pomoc w rozwijaniu postawy obywatelskiej i innych umiejętności na miarę XXI w., integrowaniu studentów ze społecznością lokalną, rozwiązywaniu faktycznych problemów społeczności, a także wsparciu instytucji w identyfikowaniu i dostrzeganiu zaangażowania społeczności studentów.

Zrównoważone inwestycje w szkolnictwo wyższe oraz zarządzanie i kultura jakości w szkolnictwie wyższym

Zgodnie z odnowionym programem UE dla szkolnictwa wyższego grupa robocza zbadała postępy w zakresie kultury jakości w szkolnictwie wyższym i stwierdziła, że konieczne jest wyeliminowanie czterech luk: luki i niezgodności między popytą umiejętności a popytem na nie, luki w możliwościach w zakresie dostępu do szkolnictwa wyższego i pomyślnego kończenia kształcenia na poziomie wyższym, luk między regionami w zakresie rozwoju i innowacji oraz luk w finansowaniu instytucji szkolnictwa wyższego i zarządzaniu nimi. Grupa robocza stwierdziła, że organy i instytucje szkolnictwa wyższego muszą podnieść kulturę jakości, aby wykraczała poza zakres formalnych środków zapewniania jakości, oraz ocenić skuteczność strategii politycznych na szczeblu krajowym i instytucjonalnym, w tym strategii dotyczących zachęt, finansowania, regulacji i innych środków.

Główne przesłania polityczne:

- chociaż za podniesienie jakości i kulturę jakości odpowiedzialne są instytucje i społeczność szkolnictwa wyższego, władze mogą podnieść kulturę jakości, stosując takie instrumenty jak umowy w sprawie wyników i formy finansowania uzależnionego od wyników. Oprócz finansowania i zarządzania, istotnymi czynnikami wspierającymi w przeprowadzaniu reform szkolnictwa wyższego mogą okazać się sprawnie działające i właściwie opracowane środki zapewniania jakości;
- organy państwowe mogą zachęcać instytucje do przyjęcia strategicznego podejścia do kultury jakości, wspierając krajowe forum stałego dialogu między rządem, instytucjami szkolnictwa wyższego i zainteresowanymi stronami;
- doświadczenia instytucji wskazują na konieczność zapewnienia równowagi między odpowiedzialnością a niezależnością instytucjonalną przez ograniczanie obowiązków sprawozdawczych do niezbędnego minimum, stosowanie zasad sprawozdawczości uwzględniających zmieniające się potrzeby instytucji oraz unikanie monitorowania wyłącznie pod kątem wskaźników, które są retrospektywne z natury i służą do pomiaru osiągniętych wyników, a nie potencjału instytucji.

Więcej informacji

[Odnowiony obszar szkolnictwa wyższego](#)

[Zalecenie Rady dotyczące monitorowania losów absolwentów](#)

GRUPA ROBOCZA DS. KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO (VET): UCZENIE SIĘ OPARTE NA PRACY / PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI I OSÓB PROWADZĄCYCH SZKOLENIA

Celem tej grupy roboczej jest zapewnienie wytycznych politycznych, aby pomóc decydentom i zainteresowanym stronom w opracowywaniu strategii politycznych i praktyk służących umożliwieniu nauczycielom i osobom prowadzącym szkolenia pełnego wykorzystania ich potencjału, oraz przyczynienie się do poprawy w zakresie przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- określenie ról i obowiązków nauczycieli i osób prowadzących szkolenia w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego;
- poprawa doskonalenia zawodowego nauczycieli i osób prowadzących szkolenia;
- przygotowanie nauczycieli i osób prowadzących szkolenia do najważniejszych wyzwań;
- propagowanie współpracy w celu wspierania pracy nauczycieli i osób prowadzących szkolenia.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- dokument dostępny *online*, w którym przedstawiono dwanaście wskaźników strategicznych pogrupowanych w cztery klastry skupiające się na sposobie, w jaki można wesprzeć nauczycieli i osoby prowadzące szkolenia w uczeniu się opartym na pracy (wersja drukowana i elektroniczna);
- film animowany propagujący pracę grupy roboczej ds. kształcenia i szkolenia zawodowego;
- infografika przetłumaczona na wszystkie języki (w wersji drukowanej i elektronicznej).

Więcej szczegółów

Uczenie się oparte na pracy i ustawiczne doskonalenie zawodowe

Kontekst dotyczący znaczenia uczenia się opartego na pracy i ustawicznego doskonalenia zawodowego został uzgodniony przez europejskich ministrów edukacji w „konkluzjach z Rygi” w 2015 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego VET. W konkluzjach zawarto również „średnioterminowe cele” (tj. na lata 2015–2020), z których dwa są szczególnie istotne z punktu widzenia tej grupy roboczej:

„W celu rozwijania wysokiej jakości umiejętności i kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom rynku pracy zgodnie z podejściem opartym na efektach uczenia się:

1. propagowanie uczenia się opartego na pracy we wszystkich jego formach, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania zawodowego, poprzez angażowanie partnerów społecznych, przedsiębiorstw, izb i organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, a także poprzez pobudzanie innowacyjności i przedsiębiorczości.

Aby wspierać skuteczne wdrażanie reform oraz zwiększanie ogólnej jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia zawodowego:

2. wprowadzenie systematycznych podejść i możliwości wstępnego i ustawicznego rozwoju zawodowego nauczycieli, instruktorów i opiekunów zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym, zarówno w środowisku szkolnym, jak i w miejscu pracy”.

Ogólnym celem jest zapewnienie, aby zgodnie z wysiłkami w zakresie modernizacji, zawartymi w Nowym europejskim programie na rzecz umiejętności, nauczyciele i osoby prowadzące szkolenia mogli pomóc w wyposażeniu osób uczących się w umiejętności i postawy konieczne do zatrudnienia.

Dokument grupy roboczej dotyczący wyników z lat 2016–2018 opiera się na pracach poprzedniej grupy roboczej ET 2020 ds. kształcenia i szkolenia zawodowego (2014–2016), która określiła 20 wytycznych dotyczących przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy pozwalającego na osiągnięcie doskonałych wyników. Grupa wykorzystwała te wytyczne i zbadała je z perspektywy nauczycieli i osób prowadzących szkolenia.

Główne przesłania polityczne:

- **określenie ról i obowiązków** nauczycieli i osób prowadzących szkolenia w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz konieczność zapewnienia przejrzystości co do roli nauczycieli i osób prowadzących szkolenia oraz sposobu, w jaki należy uwzględnić ich role w ramach regulacyjnych;
- **poprawa doskonalenia zawodowego** nauczycieli i osób prowadzących szkolenia oraz podkreślenie, jak ważne jest stworzenie zachęt celem zapewnienia inwestycji w ich doskonalenie zawodowe, biorąc pod uwagę różne potrzeby wynikające z każdej z ról;
- **przygotowanie nauczycieli i osób prowadzących szkolenia** do najważniejszych wyzwań i zastanowienie się nad sposobem, w jaki można im pomóc w pełnieniu wielu ról wykraczających poza nauczanie i szkolenie (tj. w odniesieniu do programów nauczania, oceny efektów uczenia się, innowacji, digitalizacji, wsparcia defaworyzowanych osób uczących się i pomagania we wskazaniu praktykantom dalszych możliwości);
- **propagowanie współpracy** w celu wspierania pracy nauczycieli i osób prowadzących szkolenia, która to praca powinna odzwierciedlać fakt, że współpraca odbywa się na wszystkich poziomach systemów kształcenia i szkolenia zawodowego przez wykorzystanie dostępnej wiedzy eksperckiej i dostępnych zasobów.

Więcej informacji

[„Teachers and Trainers Matter. How to support them in high-performance apprenticeships and work-based learning”](#) [„Nauczyciele i osoby prowadzące szkolenia są ważni. Jak wspierać ich przygotowanie zawodowe i uczenie się oparte na pracy w celu osiągnięcia doskonałych wyników?“].

GRUPA ROBOCZA DS. KSZTAŁCENIA DOROSŁYCH

Celem tej grupy roboczej jest opracowanie wytycznych politycznych dotyczących polityki w zakresie kształcenia dorosłych, mających na celu propagowanie bardziej zaawansowanych i bardziej przydatnych umiejętności dla wszystkich.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- **osoby dorosłe o niskich umiejętnościach podstawowych** – kategoria ta może obejmować pracowników, którzy są wysoko wykwalifikowani w swoim zawodzie, ale brakuje im solidnych podstaw w postaci umiejętności czytania i pisania, umiejętności rozumowania matematycznego i umiejętności cyfrowych, co ogranicza ich możliwości uczestnictwa w kształceniu oferowanym w miejscu pracy i w innych miejscach;
- **osoby dorosłe o średnich umiejętnościach** – kategoria ta obejmuje osoby dorosłe, które muszą podnosić kwalifikacje w celu zaspokojenia potrzeb wynikających ze zmieniających się profili zawodowych we współczesnym życiu zawodowym, i może obejmować osoby o niskich umiejętnościach cyfrowych lub organizacyjnych, które uniemożliwiają im awans zawodowy i uzyskanie wyższego dochodu.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- **wykaz krajowych strategii w zakresie kształcenia dorosłych w miejscu pracy**, w którym zgromadzono porównywalne informacje na poziomie krajowym dotyczące kształcenia dorosłych w miejscu pracy, a także wskazano interesujące podejścia do polityki w poszczególnych państwach. Opisuje on kontekst polityczny pod względem dostępności informacji; ramy polityki; ramy instytucjonalne, a także strategie i programy;
- **sprawozdania obejmujące trzy działania w ramach partnerskiego uczenia się**, które mają na celu zestawienie i porównanie strategii szeregu państw w zakresie nabywania umiejętności podstawowych (umiejętności czytania i pisania, umiejętności rozumowania matematycznego, umiejętności cyfrowych) w miejscu pracy; strategii dotyczących nabywania średnich kwalifikacji przez osoby dorosłe w miejscu pracy; oraz strategii dążenia do tego, aby uczenie się w miejscu pracy zapewniało umiejętności potrzebne pracodawcom i pracownikom;
- **sprawozdanie końcowe grupy roboczej**, w którym zebrano dobre praktyki w zakresie polityki z całej Europy, aby zachęcić zainteresowane strony do zaangażowania się we wspieranie uczenia się przez całe życie zawodowe w miejscu pracy.

Więcej szczegółów

Przyszłość pracy i właściwe umiejętności

„W związku z tym, że umiejętności potrzebne na rynku pracy szybko się zmieniają, pracownicy będą musieli uczyć się przez całe życie, aby ich kariera zawodowa była satysfakcjonująca i owocna”⁶.

W dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie **pracownicy w każdym państwie muszą mieć umiejętności niezbędne na rynku pracy**; każdy pracodawca musi mieć pewność, że jego pracownicy dysponują takim zestawem umiejętności, który pozwoli na zachowanie konkurencyjności, a każda osoba dorosła musi stale uaktualniać i rozwijać swoje umiejętności, aby nie zmniejszać swych szans na zatrudnienie i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym.

Kształcenie dorosłych w miejscu pracy może tu odegrać znaczącą rolę, ponieważ:

1. jest to łatwo dostępny i atrakcyjny sposób na zachowanie i odświeżanie przez dorosłych wiedzy i umiejętności, które są im potrzebne w codziennym życiu, w pracy i w domu;
2. jest to wydajny i skuteczny sposób na umożliwienie pracownikom przez pracodawców aktualizacji umiejętności, na motywowanie pracowników i zatrzymywanie ich w firmie, a także zwiększenie konkurencyjności;
3. jest to ekonomiczny i konkretny sposób zwiększania przez państwa członkowskie ich wydajności, innowacyjności i poziomu modernizacji, utrzymania wskaźników konkurencyjności i zatrudnienia oraz podnoszenia ogólnego poziomu umiejętności;
4. sprzyja ono społecznej i gospodarczej integracji lub ponownej integracji słabszych grup społecznych, włączeniu społecznemu, spójności społecznej i równości;
5. zaspokajają one potrzeby obywateli, pracodawców i społeczeństwa co do większej elastyczności, aby można było lepiej przygotować się na przyszłe potrzeby w zakresie umiejętności, co może złagodzić przewidywane niedobory wykwalifikowanej siły roboczej;
6. poprawia szanse osób dorosłych na zatrudnienie przez całe życie.

Jak propagować kształcenie dorosłych w miejscu pracy?

Dla wszystkich osób dorosłych kształcenie w miejscu pracy mogłoby być **alternatywnym sposobem na doskonalenie posiadanych lub zdobycie nowych, bardziej potrzebnych umiejętności**, tak aby łatwiej stawić czoła pojawiającym się wyzwaniom związanym ze światowymi trendami takimi jak automatyzacja, digitalizacja i globalizacja. Ponieważ osoby dorosłe spędzają dużo czasu w pracy, miejsce pracy jest ważnym środowiskiem edukacyjnym; zdobywa się w nim nie tylko umiejętności zawodowe, lecz także umiejętności podstawowe i przekrojowe, które zapewniają odporność na zmiany w karierze zawodowej i w życiu.

Nie ma uniwersalnej recepty na propagowanie i rozwój kształcenia dorosłych w miejscu pracy. Jest ono elementem różnych rodzajów działań politycznych mających różne cele. Każda sytuacja krajowa jest inna: zależy od sposobu, w jaki podzielone są obowiązki między organizatorami kształcenia, pracodawcami i pracownikami, lub od tego, kto finansuje kształcenie dorosłych w miejscu pracy. Ponadto różne kraje mają różne potrzeby: czy konieczne jest uczenie się, również pozaformalne, w celu podnoszenia umiejętności, czy raczej uczenie się prowadzące do uzyskania formalnych kwalifikacji?

⁶ Światowe Forum Ekonomiczne, „Insight Report: Towards a Reskilling Revolution. A Future of Jobs for All”, 2018 r.

Czy istnieją grupy docelowe o specyficznych potrzebach w zakresie umiejętności? Czy odczuwa się potrzebę ogólnodostępnego kształcenia dorosłych w miejscu pracy?

Ze względu na te różnice istnieją różne sposoby zwiększania umiejętności przez uczenie się, ponieważ może ono odbywać się za pośrednictwem pracodawców, organizatorów szkoleń lub pracowników (osób uczących się) bezpośrednio lub za pośrednictwem punktów dostępu pośredniego (np. usług społecznych, usług poradnictwa itp.). Każdy ze sposobów wymaga wyjątkowej kombinacji instrumentów polityki, do których należą zarówno „kije” (takie jak zobowiązania wynikające z przepisów prawa), jak i „marchewki” (np. dotacje). Inne instrumenty polityczne oparte są na tzw. „miękkich środkach”, takich jak strategie komunikacji i marketing, lub na środkach bardziej kategorycznych, takich jak mechanizmy zapewniania jakości stosowane przez organizatorów szkoleń. Kombinacja instrumentów polityki w bardzo dużym stopniu zależy od kontekstu krajowego, podziału obowiązków między głównymi zainteresowanymi stronami i roli władz w tym obszarze polityki.

Główne przesłania polityczne:

Uczenie się dorosłych oparte na pracy, które zaspokaja potrzeby obywateli, pracodawców i społeczeństwa, musi stać się priorytetem politycznym. Wymaga to:

- prawdziwego i długoterminowego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron;
- sprawiedliwych systemów współfinansowania, które mogą funkcjonować na dłuższą metę;
- skutecznej koordynacji działań zainteresowanych stron;
- skutecznych systemów kształcenia, aby można było dostosować ofertę nauczania do zmieniających się potrzeb rynku pracy...
- ...oraz do potrzeb uczących się osób dorosłych;
- odpowiednich mechanizmów zapewniania jakości oraz
- jasnych zasad zarządzania, w tym regularnego monitorowania i oceny.

Więcej informacji

[Propagowanie uczenia się dorosłych w miejscu pracy – sprawozdanie końcowe grupy roboczej ET 2020 2016–2018 na temat kształcenia dorosłych](#)

GRUPA ROBOCZA DS. UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI CYFROWYCH

Celem tej grupy roboczej jest przyjrzenie się rozwojowi umiejętności i kompetencji cyfrowych na wszystkich poziomach i etapach uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału i wyzwań związanych z wykorzystaniem technologii cyfrowych w kształceniu.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- pedagogika cyfrowa;
- całościowe podejście do digitalizacji w kształceniu;
- kształcenie nauczycieli w zakresie edukacji cyfrowej oraz kompetencji informatycznych.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- **główne wnioski** opracowane po zakończeniu każdego działania w zakresie wzajemnego uczenia się, ukierunkowane na określone zagadnienie;
- pierwsze dyskusje na temat koncepcji **SELFIE** (narzędzie do autorefleksji dla szkół zdolnych do pracy w środowisku cyfrowym, przeprowadzone pilotażowo w 2017 r., które ma zostać uruchomione we wszystkich państwach członkowskich jesienią 2018 r.);
- wkład w **Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej** zainicjowany przez Komisję Europejską w styczniu 2018 r.;
- grupa robocza wniosła istotny wkład w **ramy kompetencji informatycznych dla nauczycieli**, w których określono, co oznaczają kompetencje informatyczne dla nauczycieli;
- konferencja pt. **„Kształcić, by nauczyć tworzyć: od odbiorcy do twórcy treści cyfrowych”** zorganizowana przez bułgarską prezydencję Rady Unii Europejskiej (konferencja odbyła się w Sofii w kwietniu 2018 r.) była inspirowana pracami grupy roboczej.

Więcej szczegółów

Zachęcanie do korzystania z pedagogiki cyfrowej

W kontekście postępującej digitalizacji i wykorzystywaniu narzędzi cyfrowych w kształceniu istotne znaczenie ma propagowanie **pedagogiki cyfrowej**, a nie zwykłego korzystania z narzędzi cyfrowych w klasie. Skuteczne strategie wykraczają poza sam sprzęt cyfrowy i **koncentrują się na poprawie doświadczeń edukacyjnych i efektów uczenia się**. To cele i priorytety edukacyjne powinny być głównym czynnikiem przy wyborze technologii i narzędzi cyfrowych. Udaone strategie wskazują w szczególności na znaczące wykorzystanie technologii cyfrowych, które są postrzegane jako sposób na wdrożenie innowacji i wspieranie edukacji o wysokiej jakości.

Główne przesłania polityczne:

- korzystanie z urządzeń cyfrowych powinno wspierać **uczenie się oparte na współpracy, wzajemne uczenie się i wymianę informacji zwrotnych oraz wzmocnienie umiejętności interpersonalnych i umiejętności społecznych w internecie**;
- należy poczynić **postępy w zakresie monitorowania wpływu digitalizacji** na doświadczenia studentów lub efekty uczenia się, na przykład za pośrednictwem ankiet przeprowadzanych wśród studentów;
- ocena cyfrowa nie powinna być postrzegana jedynie jako oszczędne pod względem kosztów i czasu narzędzie formułowania i wystawiania oceny, lecz jako sposób przejścia od programu nauczania skoncentrowanego na wiedzy do programu nauczania **skoncentrowanego na kompetencjach**. Stanowi to dobrą okazję do personalizacji i uelastycznienia oceny oraz zapewnia szerokie możliwości oceny kształtującej;
- skuteczne zasoby cyfrowe i e-podręczniki wykraczają poza format tradycyjnych podręczników, zapewniając interaktywne i spersonalizowane uczenie się, pozwalając na **indywidualizację i różnicowanie** nauczania. Otwarte zasoby edukacyjne i bezpłatne zasoby zapewniają łatwy dostęp do materiałów dla uczniów pochodzących ze wszystkich środowisk społeczno-ekonomicznych;
- **analiza procesów uczenia się** ma ogromny potencjał, jeśli chodzi o podniesienie jakości nauczania i uczenia się.

Propagowanie podejścia **całościowego i opartego na udziale wielu zainteresowanych stron**

W trakcie posiedzeń grupy roboczej za główną siłę napędową rozwoju edukacji cyfrowej uznano podejście **całościowe i oparte na udziale wielu zainteresowanych stron**. **Ścisła współpraca wszystkich zaangażowanych stron** jest ważna na szczeblu instytucjonalnym dzięki zaangażowaniu członków kadry kierowniczej szkoły, nauczycieli i uczniów uczestniczących w tworzenie instytucji zdolnej do pracy w środowisku cyfrowym. Ma ona również ogromne znaczenie na szczeblu strukturalnym, gdzie współpraca między decydentami, organami lokalnymi i regionalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi przynosi korzyści całemu społeczeństwu. Partnerstwa z udziałem wielu zainteresowanych stron mogą odnieść duży sukces, ponieważ poszczególni partnerzy mogą wnieść własne umiejętności, doświadczenie i wiedzę składające się na ekosystem partnerstw.

Główne przesłania polityczne:

- na szczeblu instytucjonalnym kluczowe znaczenie ma holistyczne i **całościowe podejście** do wykorzystania technologii cyfrowych oraz rozwoju umiejętności i kompetencji cyfrowych. Istnieje ogromna potrzeba wsparcia i zaangażowania członków kadry kierowniczej szkoły, nauczycieli, uczniów, aby każda instytucja mogła reagować na transformację cyfrową i stać się prawdziwie cyfrową w znaczący sposób;
- najlepsze praktyki polegające na włączeniu urządzeń cyfrowych do kształcenia często wynikają z połączenia podejścia **odgórnego i oddolnego**, w których na wczesnym etapie zaangażowana jest cała społeczność – instytucje edukacyjne, nauczyciele, członkowie kadry kierowniczej szkoły, rodzice, uczniowie;
- zasadnicze znaczenie ma współpraca między **kształceniem formalnym i pozaformalnym**, a zachęcanie do tworzenia bliższych związków pomiędzy nimi jest korzystne dla obu form kształcenia. Granice między nimi się zacierają.

Oczywistym przykładem są zajęcia z kodowania i myślenia matematycznego, które często odbywają się na styku organizacji formalnych i nieformalnych, przez co odpowiadają na potrzeby i zainteresowania studentów i uczniów w szkołach oraz na zajęciach pozaszkolnych;

- zlikwidowanie niedoboru umiejętności cyfrowych i zwiększenie kompetencji informatycznych przynosi korzyści całemu społeczeństwu. Wymaga to utworzenia **ekosystemu partnerstw** między kształceniem formalnym i pozaformalnym, rządami, organizacjami branżowymi, społeczeństwem obywatelskim i grupami społeczności lokalnej;
- **współpraca z organizacjami branżowymi** oznacza zarówno możliwości, jak i wyzwania. Organizacje branżowe dostarczają co prawda materiałów i treści, ale praktyki biznesowe takie jak promocja marki nie są stosowane w kształceniu i należy podchodzić do nich ostrożnie. Współpraca z organizacjami branżowymi może się odbywać na przykład w postaci mentoringu i praktyk zawodowych;
- wydaje się jednak, że zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron nadal jest **wyzwaniem**, i potrzebne są dalsze działania w tym kierunku.

Znaczenie kształcenia nauczycieli

W kontekście umiejętności cyfrowych i kompetencji informatycznych **kształcenie nauczycieli** stanowi integralny temat mający znaczenie dla tej grupy zawodowej. Nauczyciele odgrywają zasadniczą rolę w procesie wprowadzania zmian pedagogicznych i stanowią naturalny element, na którym należy się koncentrować w kwestii nauczania z wykorzystaniem technologii. Nauczyciele potrzebują wsparcia i szkoleń w zakresie możliwości i wyzwań, jakie przynosi konstruktywne włączenie technologii cyfrowych do nauczania i uczenia się. Potrzebne są szkolenia dla nauczycieli, zarówno w zakresie pedagogiki cyfrowej, jak i konkretnych kompetencji informatycznych.

Główne przesłania polityczne:

- należy wspierać nauczycieli w rozwijaniu kompetencji informatycznych w zakresie **kształcenia zawodowego podstawowego i ustawicznego doskonalenia zawodowego**;
- **narzędzia cyfrowe i nowe metody pedagogiczne** muszą być integralną częścią szkolenia nauczycieli. Należy rozpowszechniać i wspierać innowacyjne praktyki, w przypadku których masowy, otwarty kurs internetowy, e-uczenie się i modele kształcenia mieszanego są dobrą okazją do zapewnienia ustawicznego doskonalenia zawodowego;
- organy i instytucje muszą priorytetowo traktować **elastyczne podejścia** do szkolenia nauczycieli, które pozwalają na reakcje dostosowane do kontekstu i dziedziny, a nie na uniwersalne rozwiązania;
- chociaż większość nauczycieli jest otwarta na uczenie się i doskonalenie swoich umiejętności, wprowadzenie odgórnych szkoleń może napotkać opór. Dlatego też **wzajemne uczenie się, wymiana dobrych praktyk i tworzenie sieci** są skutecznymi narzędziami wspierania łatwo dostępnego szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, a także wzmocnienia pozycji.

Więcej informacji

Kompetencje informatyczne dla nauczycieli <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>

Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>

GRUPA ROBOCZA W SPRAWIE PROMOWANIA – POPRZEC EDUKACJĘ – POSTAW OBYWATELSKICH ORAZ WSPÓLNYCH WARTOŚCI, KTÓRYMI SĄ WOLNOŚĆ, TOLERANCJA I NIEDYSKRYMINACJA

Celem tej grupy roboczej jest propagowanie wzajemnego uczenia się i ułatwianie wymiany najlepszych praktyk związanych z czterema tematami objętymi zakresem deklaracji paryskiej, którymi są:

1. propagowanie **krytycznego myślenia i umiejętności korzystania z mediów** w celu rozwoju odporności na wszelkie formy dyskryminacji i indoktrynacji;
2. zapewnienie nabywania przez dzieci i osoby młode **kompetencji społecznych i obywatelskich**;
3. **wspieranie kształcenia defaworyzowanych dzieci** i osób młodych oraz zwalczanie dyskryminacji;
4. **propagowanie dialogu międzykulturowego poprzez wszelkie formy uczenia się.**

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- wzmocnienie umiejętności korzystania z mediów i krytycznego myślenia w celu zapobiegania gwałtownej radykalizacji postaw;
- strategie służące propagowaniu kompetencji społecznych i obywatelskich;
- edukacja włączająca jako najskuteczniejszy środek zapobiegania wykluczeniu społecznemu w dzisiejszym zróżnicowanym społeczeństwie;
- zwalczanie dyskryminacji i segregacji w kształceniu i zapobieganie im;
- dialog międzykulturowy jako narzędzie rozwiązywania problemu migracji, uchodźców i osób ubiegających się o azyl – w kontekście kształcenia.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- **internetowe kompendium dobrych praktyk w dziedzinie kształcenia i szkolenia** dostarcza decydentom, praktykom i innym zainteresowanym stronom w obszarze edukacji przegląd innowacyjnych, inspirujących i skutecznych praktyk z całej Europy w ramach tematów deklaracji paryskiej;
- **elementy ram politycznych** zawierają konkretne i operacyjne zalecenia mające na celu wspieranie decydentów i praktyków w zakresie przeglądu systemów kształcenia i szkolenia z myślą o wspieraniu równości i włączenia przez uwzględnienie potrzeb wszystkich osób uczących się, propagowanie zrozumienia i odpowiedzialności za wspólne wartości europejskie oraz usprawnienie nabywania kompetencji społecznych i obywatelskich. Są one podzielone na sześć obszarów polityki i zawierają glosariusz w załączniku;
- **zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania**⁷ było inspirowane pracami

⁷ Zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania – COM(2018/C 195/01).

i wynikami prac tej grupy roboczej. W zaleceniu tym wskazano, w jaki sposób edukacja może pomóc młodym ludziom w zrozumieniu i przestrzeganiu wspólnych wartości określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Jego celem jest promowanie edukacji wysokiej jakości dla wszystkich uczniów i europejskiego wymiaru nauczania, uświadomienie dzieciom społecznej, kulturowej i historycznej jedności oraz różnorodności Unii i jej państw członkowskich.

Więcej szczegółów

Działania na rzecz edukacji włączającej

W ostatnich latach wiele krajów europejskich doświadczyło wzrostu nacjonalizmu, populizmu i ksenofobii. W tym kontekście coraz większym i coraz bardziej złożonym wyzwaniem jest zagwarantowanie, aby wszystkie dzieci i osoby młode stały się odpowiedzialnymi, otwartymi i aktywnymi członkami zróżnicowanego społeczeństwa. Przez ponad dwa lata grupa robocza identyfikowała dobre praktyki w zakresie bardziej integracyjnego środowiska edukacyjnego i dzieliła się nimi, badając m.in. następujące zagadnienia: W jaki sposób przygotować nauczycieli do występowania w charakterze moderatorów otwartych i czasami kontrowersyjnych dyskusji w klasie? W jaki sposób zaangażować rodziców i współpracować ze społeczeństwem obywatelskim w celu stworzenia całościowego podejścia do szkoły? W jaki sposób poprawić umiejętność korzystania z mediów i umiejętność krytycznego myślenia w celu zwalczania dezinformacji i wspierania zrozumienia międzykulturowego?

Główne przesłania polityczne:

- aby **pomóc osobom uczącym się stać się odpowiedzialnymi i aktywnymi obywatelami**, w celach i treściach edukacyjnych należy kłaść nacisk na nabywanie kompetencji społecznych, obywatelskich i międzykulturowych⁸, a także na rozwijanie zrozumienia wspólnych wartości europejskich i odpowiedzialności za nie;
- **konieczne jest wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych dla nauczycieli**, w tym: świadomości znaczenia wspólnych wartości oraz sposobów ich przekazywania; stosowania integracyjnych metod pedagogicznych; rozpoznawania i unikania stereotypów i dyskryminacji; zwiększania świadomości kulturowej; poruszania kontrowersyjnych kwestii; nauczania języka nauczania jako języka obcego; wykorzystania nowych środków przekazu w celu wspierania włączenia społecznego; rozwijania kompetencji społecznych i obywatelskich; skutecznej integracji nowo przybyłych migrantów/uchodźców oraz wspierania osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- ważne jest, aby w szkołach **rozwijano kulturę włączenia społecznego**, w której ceni się różnorodność, wspierano rozwój talentów wszystkich osób uczących się i wzmacniano poczucie przynależności do społeczności szkolnej w oparciu o demokratyczne wartości i zaufanie;
- **instytucje edukacyjne powinny stać się integralną częścią społeczności lokalnej** i wspierać ściślejszą współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami młodzieżowymi, samorządami terytorialnymi i sektorem przedsiębiorstw. Wymaga to jasnej strategii obejmującej odpowiedni mechanizm wdrażania opracowany

⁸ Zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, dostępnym pod adresem: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/PL/COM-2018-24-F1-PL-MAIN-PART-1.PDF>

na szczeblu lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania rodzin ze wszystkich społeczności;

– **mechanizmy finansowania powinny obejmować mechanizmy kompensacyjne i zachęty do wspierania równości** i wynagradzania za pedagogiczną wartość dodaną. Skuteczne wykorzystanie finansowania jest równie ważne jak poziom finansowania.

Więcej informacji

[Zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania](#)